

Ympäristöluvut

Asia

Isosaaren jätevedenpuhdistamon toiminnan lopettaminen ja ympäristöluvan rauettaminen, Helsinki.

Hakija

FRS Finland Oy
Pohjavedenkatu 6
00980 HELSINKI
Y-tunnus: 2538283-4

Toiminta

Hakemus koskee Isosaaren jätevedenpuhdistamon toiminnan lopettamista ja ympäristöluvan rauettamista. Puhdistamo on toiminut Isosaaren linnakesaarella Helsingissä.

Sisällysluettelo

1	Perustiedot.....	4
1.1	Hakemuksen vireilletulo	4
1.2	Luvan hakemisen peruste	4
1.3	Toiminnan luvanvaraisuus	4
1.4	Toimivaltainen lupaviranomainen.....	4
2	Toiminta ja sen lopettaminen.....	4
2.1	Taustatiedot	4
2.1.1	Sijainti	4
2.1.2	Alueen maankäyttö ja kaavoitus.....	5
2.2	Päätökset ja sopimukset.....	5
2.2.1	Voimassa oleva ympäristölupa	5
2.2.2	Tarkkailua ja varautumista koskevat suunnitelmat	6
2.3	Puhdistamon toiminta	6
2.3.1	Käsitellyt jätevedet ja puhdistamon mitoitus	6
2.3.2	Jätevedenkäsittelyprosessit	7
2.3.3	Tulokuormitus	7
2.4	Puhdistamotoiminnan lopettaminen.....	10
2.4.1	Kemikaalit ja jätteet	10
2.4.2	Puhdistamorakenteiden purkaminen ja alueen siivous.....	10
2.4.3	Toiminnan lopettamisen vaikutukset ympäristöön	11
2.4.4	Puhdistamoalueen maaperän pilaantuneisuuden arviointi	11
2.4.5	Esitys tarkkailun lopettamisesta	12
3	Käsittely.....	12
3.1	Tiedottaminen	12
3.2	Lausunnot.....	12
3.2.1	Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto	12
3.2.2	Helsingin kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisen lausunto 13	
3.2.3	Helsingin seudun ympäristöpalveluiden (HSY) lausunto	14
3.3	Muistutukset ja mielipiteet	14
3.4	Selitys.....	14
4	Aluehallintoviraston ratkaisu.....	15
4.1	Ympäristöluvan raukeaminen	15

4.2	Toiminnan lopettamista koskevat määräykset	15
5	Ratkaisun perustelut	16
5.1	Ympäristöluvan raukeamista koskevan ratkaisun perustelut	16
6	Vastaus lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin vaatimuksiin.....	18
7	Sovelletut säännökset	18
8	Käsittelymaksu.....	18
9	Tiedottaminen	19
9.1	Päätös	19
9.2	Päätöksestä tiedottaminen	19
10	Muutoksenhaku	19
11	Liite	19
12	Asian käsittelijät	19

1 Perustiedot

1.1 Hakemuksen vireilletulo

Hakemus on tullut vireille aluehallintovirastossa 28.5.2024.

1.2 Luvan hakemisen peruste

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 88 §:n 1 momentin kohdan 1) mukaan lupaviranomainen voi päättää, että lupa raukeaa, jos toiminnanharjoittaja ilmoittaa, että toiminta on lopetettu.

Ympäristönsuojelulain 94 §:n 3 momentin mukaan lupaviranomaisen on annettava toiminnan lopettamista koskevat määräykset, mikäli ympäristölupa ei sisällä riittäviä määräyksiä toiminnan lopettamiseksi.

1.3 Toiminnan luvanvaraisuus

Toiminta on luvanvaraista ympäristönsuojelulain 27 §:n 1 momentin ja liitteen 1 taulukon 2 kohdan 13 d) perusteella.

1.4 Toimivaltainen lupaviranomainen

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on toimivaltainen lupaviranomainen ympäristönsuojelulain 34 §:n ja ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014) 1 §:n 2 momentin 13 c) kohdan perusteella.

2 Toiminta ja sen lopettaminen

2.1 Taustatiedot

2.1.1 Sijainti

Isosaaren jätevedenpuhdistamo sijaitsee Suomen valtion omistamalla kiinteistöllä 91-416-1-0 Mjölö Helsingin ulkosaaristossa. Kiinteistöä hallinnoivat Senaatti-kiinteistöt, Puolustuskiinteistöt ja Metsähallitus.

Lähes koko Isosaari kuuluu Isosaaren 2-luokan pohjavesialueeseen (0109106, muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue). Nykyinen puhdistamon purkuputken pää ja kivisuodatin eivät sijaitse pohjaveden muodostumisalueella.

2.1.2 Alueen maankäyttö ja kaavoitus

Isosaari on Puolustusvoimien entinen tykistölinnake. Puolustusvoimat on lopettanut toimintansa saarella vuonna 2017, jonka jälkeen Senaatti-kiinteistöt on vuokrannut saaresta kiinteistöjä Suomen Saaristokuljetus Oy:lle (nykyisin FRS Finland Oy) matkailutarkoitukseen.

Isosaaren linnakesaari kuuluu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Saarella on useita muinaisjäännöksiä ja kulttuuriperintökohteita. Saaren uuden asemakaavan valmistelu on vireillä, ja asemakaavan laatimista varten saarelle on asetettu rakennuskielto. Asemakaavalla on tarkoitus kehittää Isosaarta pääosin virkistys- ja matkailukäyttöön. Pysyvää asumista saarelle ei olla suunnittelemassa. Saaren ainoan asukkaan talo sijaitsee noin 250 metrin päässä puhdistamosta.

Helsingin vesihuollon kehittämissuunnitelman 2021–2030 mukaan Isosaari kuuluu vesihuollon selvitysalueisiin. Kehittämissuunnitelmassa todetaan, että Isosaaren vesihuollon vaihtoehtojen arviointia jatketaan, ja Isosaaren vesi- ja jätehuollon järjestämisen tarkemmat selvitykset tulisi käynnistää alueen maankäytön suunnittelun rinnalla.

2.2 Päätökset ja sopimukset

2.2.1 Voimassa oleva ympäristölupa

Etelä-Suomen aluehallintoviraston 4.7.2019 myöntämä ympäristölupa (Nro 285/2019, dnro ESAVI/4170/2017).

Lupamääräyksessä 22 on määrätty toiminnan lopettamisesta seuraavasti:

Puhdistamon toiminnan loppuessa jätevesien ja lietteiden käsittelyaltaat sekä kemikaalien ja jätteiden säilytykseen käytetyt säiliöt ja altaat on tyhjennettävä ja puhdistettava. Lietteet, kemikaalit ja purkutyössä muodostuvat sekä muut jätteet on käsiteltävä asianmukaisesti siten, että maaperän ja pinta- sekä pohjavesien pilaantumisvaaraa, epäsiisteyttä, roskaantumista tai muuta haittaa ei aiheudu. Eri jätteet on kerättävä erilleen ja toimitettava hyödynnettäviksi laitokseen tai kaatopaikalle, jonka ympäristönsuojelulain mukaisessa luvassa tai vastaavassa päätöksessä tällaisen jätteen vastaanotto on hyväksytty.

Puhdistamoalue on saatettava maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon ja alueen maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve on selvitettävä.

Suunnitelma edellä mainittujen lopettamistoimenpiteiden toteuttamisesta aikatauluineen on esitettävä toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle hyvissä ajoin ennen toiminnan lopettamista. Mikäli

valvontaviranomainen ei pidä suunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä riittävinä, luvan haltijan on esitettävä suunnitelma aluehallintovirastolle toiminnan lopettamiseen liittyvien tarkentavien määräysten antamista varten.

Lisäksi lupamääräyksessä 13. on määrätty jätteenkäsittelytoiminnan vakuudesta:

Toiminnanharjoittajan on ennen toiminnan aloittamista asetettava toimivaltaisen valvontaviranomaisen (Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus) eduksi jätteen käsittelytoimintaa koskeva 5 000 euron (sis. alv) vakuus.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston 24.2.2023 antama päätös (nro 45/2023, dnro ESAVI/803/2023), jolla aluehallintovirasto on pidentänyt ympäristöluvan lupamääräyksen 1 (teknistaloudellinen selvitys jätevesien purkupai- kasta) määräaika.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston 12.12.2023 antama päätös (nro 317/2023, dnro ESAVI/12687/2023), jolla aluehallintovirasto on hyväksynyt ympäristöluvan nro 285/2019 ja sen muutoksen nro 45/2023 lupamääräyksessä 1 edellytetyn selvityksen. Lisäksi aluehallintovirasto on muuttanut tarkkailua koskevaa lupamääräystä 18.

2.2.2 Tarkkailua ja varautumista koskevat suunnitelmat

Puhdistamon käyttö- ja päästötarkkailu perustuu päätöksissä nro 285/2019 ja nro 317/2023 määrättyyn. Tarkkailusta ei ole tehty erillistä päätöstä.

FRS Finland Oy on toimittanut 19.1.2024 Uudenmaan ELY-keskukselle laitoksen varautumissuunnitelman (päivätty 12.12.2023).

2.3 Puhdistamon toiminta

2.3.1 Käsitellyt jätevedet ja puhdistamon mitoitus

Puhdistamolla on käsitelty Isosaaren viemäriverkoston alueen jätevedet. Isosaassa on jätevesiverkostoa noin kaksi kilometriä ja viemäriverkossossa on yksi pumppaamo. Vuosina 2019–2021 puhdistamolla on käsitelty jätevettä n. 2 870–3 790 m³ vuodessa, mikä vastaa keskimäärin noin 8–10 m³:n vuorokausikuormitusta. Vuosina 2022 (1 351 m³) ja 2023 (1 225 m³, arvio) käsitellyn jäteveden määrä laski noin puoleen aiemmasta, mikä on vastannut noin 3,6 m³:n vuorokausivirtaamaa. Isosaassa on erillisviemäröinti, joten sadevesiä ei johdeta puhdistamolle.

Alueen käyttö ja näin ollen myös puhdistamovirtaamat ja kuormitus ovat vaihdelleet suuresti: virtaama- ja kuormituspiikit ajoittuvat turismikauteen

kesäkuukausille. Puhdistamon ympäristölupahakemuksessa aikanaan arvioitu tulokuormitus puhdistamolle ei ole toteutunut, sillä BOD:n, typen ja fosforin osalta puhdistamon tulokuormitus on viime vuosina ollut alle 10 % arvioidusta tulokuormituksesta. Myös lupahakemuksessa aikanaan arvioitu vuorokausivirtaama (32 m³/d) on huomattavasti toteutunutta keskimääräistä tulovirtaamaa suurempi; arvion mukainen vuorokausikohtainen tulovirtaama on saavutettu vain matkailusesongin aikana kesäkuukausina.

Puhdistamo on mitoitettu keskivirtaamalle 85 m³/d, enimmäisvirtaamalle 500 m³/d, BOD_{7, ATU}-kuormalle 25 kg/d, fosforikuormalle 0,9 kg/d, typpi-kuormalle 5 kg/d ja asukasvastineluvulle (AVL) 360.

2.3.2 Jätevedenkäsittelyprosessit

Isosaaren linnakesaaren jätevedenpuhdistamo on bioroottorilaitos, jossa fosforinpoisto tehdään jälkisaostuksena. Fosforin saostukseen käytetään polyalumiinikloridia, joka sekoitetaan bioroottorilta jälkiselkeytykseen virtaavaan jäteveteen pikasekoitusaltaassa. Kalkkia käytetään pH:n säätöön ja lietteen kuivaukseen polymeeriä.

Laitoksen yksikköprosessit ovat tulopumppaus, välppäys (porrasvälppä), esiselkeytys, biologinen puhdistusvaihe (bioroottori), kemiallinen saostus (flokkaus) ja jälkiselkeytys.

Esi- ja jälkiselkeytyksestä erotetut lietteet tiivistetään sakeuttamossa ennen kuivaamista. Ruuvipuristimella kuivattu liete kompostoidaan tukiaineen kanssa puhdistamon vieressä olevalla asfaltoidulla kompostikentällä. Sakeutuksen ylivuotovesi, ruuvipuristimen rejektivesi sekä kompostointikentän valumavedet johdetaan tulopumppaamoon. Kompostimulta käytetään saarella viherrakentamiseen.

Puhdistetut jätevedet on johdettu kivisuodattimen kautta Suomenlahteen Isosaaren kaakkoisrannalla. Purkupisteen koordinaatit (ETRS-TM35FIN) ovat ympäristöhallinnon tietojärjestelmän tietojen mukaan N: 6664505 ja E: 391587.

Puhdistamon toiminnasta on vastannut FRS Finland Oy.

2.3.3 Tulokuormitus

Vuonna 2023 puhdistamolle tulevan jäteveden ainepitoisuudet (mg/l) ja kuorma (kg/d) vaihtelivat paljon tarkkailukertojen välillä. Keskimääräiset tulopitoisuudet olivat fosforin ja orgaanisen aineen (BOD_{7-ATU}) osalta noin puolet tyypillisen yhdyskuntajäteveden ainepitoisuuksista. Typen vuoden keskimääräinen tulopitoisuus oli tyypillisen yhdyskuntajäteveden pitoisuustasolla. Tulopitoisuudet nousivat kuitenkin edellisvuosista. Puhdistamolle

tulevan jäteveden keskimääräinen kuormitus ja pitoisuudet vuosina 2019–2023 on kuvattu taulukossa 1.

Taulukko 1. Puhdistamolle tulevan jäteveden keskimääräinen kuormitus ja pitoisuuden vuosina 2019–2023.

Vuosi	BOD _{7-ATU}		Fosfori		Typpi	
	kg/d	mg/l	kg/d	mg/l	kg/d	mg/l
2019	1,0	94	0,03	2,8	0,3	26
2020	0,8	97	0,02	2,5	0,17	20
2021	0,5	59	0,02	2,0	0,19	24
2022	0,3	84	0,009	2,4	0,12	32
2023	0,5	140	0,014	4,2	0,20	60

Vuosina 2019–2021 puhdistamolle tuleva kuormitus vastasi asukasvastinelukua (AVL) 40–41. Vuonna 2023 viimeisen viiden vuoden (2019–2023, 20 tarkkailukertaa) näytepäiväkohtaisista BOD_{7ATU}-tuloksista 90 % fraktiilina laskettu asukasvastineluku oli 36.

2.3.3.1 Puhdistustulos ja päästöt pintavesiin

Isosaaren linnakesaaren jätevedenpuhdistamon biologisen hapenkulutuksen ja kokonaisfosforin pitoisuusraja-arvot ja käsittelytehovaatimukset on asetettu voimassa olevassa ympäristöluvassa. Kemiallisen hapenkulutuksen ja kiintoaineen puhdistusvaatimukset ovat valtioneuvoston yhdyskuntajätevesistä antaman asetuksen 888/2006 mukaiset. Asetuksen (888/2006) mukaan pitoisuuden ja poistotehon vaatimukset voivat olla vaihtoehtoisia.

Puhdistamolta lähtevän puhdistetun jäteveden näytteitä on otettu neljä kertaa vuodessa ennen purkuputkeen johtamista. Päätöksen 317/2023 mukaan näytteenotot on tullut jatkossa ajoittaa linnakesaaren toiminnan sesonkiaikaan kesäkaudelle (kesä-syyskuu). Purkuputken jälkeisen kivi-suodattimen puhdistusteho ei ole tiedossa.

Puhdistamon viimeisten toimintavuosien puhdistustulos eli puhdistettujen jätevesien pitoisuudet ja puhdistusteho (%) vuosikeskiarvoina laskettuina ovat taulukossa 2.

Taulukko 2. Puhdistamon puhdistustulos verrattuna ympäristöluvan vaatimukseen vuosina 2019–2023.

Vuosi	BOD _{7,ATU}		Kok. P		Kok. N		Kiintoaine		COD _{Cr}	
	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%
Luparaja tai VNA:n 888/2006 vaatimus	≤15	≥90	≤0,7	≥90	-	-	≤35	≥90	≤125	≥75
2019	40	58	0,25	91	22	17	26	97	93	86
2020	6,4	93	0,60	76	15	24	30	53	42	79
2021	28	52	0,15	93	39	0	34	13	96	25
2022	70	16	0,81	66	46	0	54	23	350	0
2023	57	60	0,18	96	28	53	77	13	110	59

Vuonna 2019 puhdistamalla saavutettiin kokonaisfosforin, kiintoaineen ja kemiallisen hapenkulutuksen (COD_{Cr}) puhdistusvaatimukset. Biologisen hapenkulutuksen (BOD_{7-ATU}) osalta vaatimuksia ei saavutettu.

Vuonna 2020 puhdistamalla saavutettiin puhdistusvaatimukset BOD_{7-ATU}:n, COD_{Cr}:n ja kiintoaineen osalta. Kokonaisfosforin poistotehovaatimusta ei saavutettu.

Vuonna 2021 saavutettiin kokonaisfosforin, COD_{Cr}:n ja kiintoaineen osalta puhdistusvaatimukset täyttyivät. Biologisen hapenkulutuksen (BOD_{7-ATU}) osalta vaatimuksia ei saavutettu.

Vuonna 2022 puhdistusvaatimuksia ei saavutettu.

Vuonna 2023 kokonaisfosforin ja COD_{Cr}:n puhdistusvaatimukset täyttyivät.

Vuonna 2023 puhdistetusta jätevedestä määritettiin suolistoperäiset (fekaaliset) enterokokit ja *Escherichia coli* -bakteerit. Heinäkuussa bakteeripitoisuudet olivat pieniä ja elokuussa *E. coli* -bakteereja ei havaittu lainkaan. Lokakuussa fekaalisten enterokokkien pitoisuus oli pieni. Marraskuussa *E. coli*- ja fekaalisten enterokokki-bakteerien pitoisuudet olivat pienet (molemmat alle 100 kpl/100 ml).

Puhdistamalla 18.7.2023 tehdyn määräaikaistarkastuksen tarkastuskertomuksen (10.6.2024, dnro UUELY/5726/2017, haettu ympäristöhallinnon tietojärjestelmästä) mukaan puhdistamolle tuleva kuormitus on vähäistä ja epätasaista, mikä on aiheuttanut laitoksen toiminnalle haasteita. Toiminnanharjoittajan mukaan puhdistusprosessia on vaikeaa pitää hallinnassa. Bakteerikanta kuolee ajoittain, jolloin isoja kuormituspiikkejä ei pystytä käsittelemään. Jätevesi seisoo puhdistamossa paljon paikallaan.

Taulukossa 3 on esitetty vuosien 2019–2023 tarkkailutulosten mukainen Suomenlahteen kohdistuva vesistökuormitus Isosaaren

jätevedenpuhdistamolta. Vuonna 2023 mereen päätyi puhdistamolta n. 70 kg BOD:ta, n. 0,22 kg fosforia, n. 33 kg typpeä ja n. 95 kg kiintoainetta.

Taulukko 3. Isosaaren jätevedenpuhdistamon puhdistetun jäteveden vesistökuormitus vuosina 2019–2023.

Vuosi	BOD₇-ATU	Fosfori	Typpi	Kiintoaine
	kg/d	kg/d	kg/d	kg/d
2019	0,44	0,003	0,24	0,28
2020	0,05	0,005	0,13	0,25
2021	0,22	0,001	0,31	0,27
2022	0,26	0,003	0,17	0,20
2023	0,19	0,0006	0,09	0,26

2.4 Puhdistamotoiminnan lopettaminen

Jätevedenpuhdistamolla on käsitelty matkailutoiminnasta syntyneet jätevedet. Saarelle tuleva merenalainen vesiputki vahingoittui talvella 2023–2024, joten saarelle ei tule talousvettä saaren ulkopuolelta. Saarella on myös rengaskaivo, mutta sen vettä ei ole käytetty. Koska saarella ei ole enää talousvettä, ei toiminnasta synny myöskään jätevesiä. Jätevesiä tuotava matkailutoiminta on myös päättynyt. Jätevesien vastaanottaminen jätevedenpuhdistamolle on loppunut keväällä 2024. Tarvetta jätevedenpuhdistamolle ei täten enää ole.

FRS Finland Oy luovuttaa jätevedenpuhdistamon hallinnan takaisin Se-naatti-kiinteistöille.

2.4.1 Kemikaalit ja jätteet

Fosforin saostuskemikaalin varastointiin käytetty IBC-kontti (1 m³) on kuljetettu varovaisuutta noudattaen laitokselta pois ja jäljellä olevat kemikaalit on hävitetty vaarallisena jätteenä.

Jatkossa laitoksella ei käytetä eikä varastoida kemikaaleja.

Puhdistamotoiminnan alasajon yhteydessä liete- ja muut altaat sekä kompostointikenttä on tyhjennetty. Jätteet on toimitettu asianmukaisesti hyödynnettäväksi tai kaatopaikalle.

2.4.2 Puhdistamorakenteiden purkaminen ja alueen siivous

Puhdistamorakennusta ja purkuputkea ei olla FRS Finland Oy:n saamien tietojen mukaan purkamassa, eivätkä ne ole luvan haltijan omaisuutta. Puhdistamon sisällä olevia laitteita ja altaita ei pureta.

2.4.3 Toiminnan lopettamisen vaikutukset ympäristöön

Matkailutoiminta ei enää tuota jätevesiä puhdistamalla käsiteltäviksi eikä puhdistettuja jätevesiä johdeta enää mereen, joten päästöt mereen pienevät.

Laitoksen toiminnasta ei ole aiheutunut vesistöön pysyviä vesistövaikutuksia tai muuta haittaa ympäristölle. Laitoksen puhdistetut jätevedet on purettu mereen kohdassa, jossa jätevesien sekoittuminen on ollut hyvää. Lisäksi laitoksella käsiteltyjen jätevesien määrä on ollut vähäinen (n. 0–10 m³/d). Toiminnan päättyessä vähäisetkin mereen loppuvat.

Isosaaren jätevedenpuhdistamo ja kompostointikenttä sijaitsevat 2-luokan pohjavesialueella ja pohjaveden muodostumisalueen reunalla. Toiminnan loputtua puhdistamotoiminta ei aiheuta enää riskiä pohjaveden pilaantumiselle.

Toiminnan päätyttyä lietteen kuivauksesta ja kompostoinnista ajoittain syntyneet hajupäästöt loppuvat.

Laitoksen sähkönkulutus on ollut 4–8 kWh/d. Merkittävä osa on kulunut jätevedenpuhdistamon sähkölämmitykseen. Vaikka puhdistamotoiminta päättyy, rakennuksen lämmitys vaatii edelleen energiaa 1–3 kWh/d. Kokonaisuudessaan energiankulutus laskee n. 60–70 %.

Puhdistamon hoitoon liittyvä liikenne on loppunut. Laitoksella ei enää synny jätteitä.

Saari on suljettu yleisöltä alkuvuodesta 2024 alkaen. Näin ollen jätevedenpuhdistamotoiminnan lopettamisella ei ole vaikutusta yleiseen viihtyisyyteen tai terveyteen.

2.4.4 Puhdistamoalueen maaperän pilaantuneisuuden arviointi

Koska jätevedenpuhdistamo ja kompostointikenttää ei olla Senaatti-kiinteistöjen mukaan purkamassa, ei maaperän pilaantuneisuustutkimuksia ole tehty eikä niitä ole mahdollista tehdä rakenteita rikkomatta.

Isosaari ja jätevedenpuhdistamo on ollut aiemmin Puolustusvoimien käytössä. Aiemmin samalla paikalla sijainnut jätevedenpuhdistamo on rakennusvaiheessa haudattu nykyisen jätevedenpuhdistamon alle. FRS Finland Oy katsoo, että se ei ole vastuussa tuolta ajalta olevista mahdollisista jätteilistä tai maaperän pilaantumisesta.

2.4.5 Esitys tarkkailun lopettamisesta

Hakija esittää, että laitoksen prosessiseurantaan liittyvä käyttötarkkailua ja kuormitustarkkailua ei jatketa toiminnan päättymisen vuoksi.

Jätevedenpuhdistamolla ei ole ollut velvoitetta suorittaa vesistöön kohdistuvaa vaikutustarkkailua. Lähimmät vesistötarkkailupisteet ovat kilometrien päässä ja niistäkin suurimmassa osassa seuranta on päättynyt jo vuosia sitten. Hakija esittää, että vesistövaikutuksia ei tarvitse seurata toiminnan loputtua.

3 Käsittely

3.1 Tiedottaminen

Asian käsittelyssä on sovellettu ympäristönsuojelulain 96 §:ää. Hakemuksen vireilläolosta on tiedotettu julkaisemalla asian tiedot ja hakemusasiakirjat osoitteessa ylupa.avi.fi. Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Enempi tiedottaminen ei asian luonteen vuoksi ole ollut tarpeen.

3.2 Lausunnot

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksesta lausunnon Uudenmaan ELY-keskukselta, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselta, Helsingin kaupungilta sekä Helsingin kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisilta. Lisäksi lausunto on pyydetty Helsingin seudun ympäristöpalveluilta (HSY).

Helsingin kaupunki on ilmoittanut, ettei sillä ole hakemuksesta ole lausuttavaa.

3.2.1 Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on todennut seuraavaa:

Jätevedenpuhdistamolla on käsitelty vuodesta 2017 alkaen matkailutoiminnasta syntyviä jätevesiä. Puhdistamon toiminta lopetettiin vuoden 2024 alkukesästä talousvesiputken rikkoutumisen jälkeen. Puhdistamolla ei ole ollut vesistötarkkailua sen toiminnan aikana, joten vesistötarkkailulle tai muulle ympäristövaikutusten tarkkailulle ei ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ole tarvetta toiminnan päättymisen jälkeenkään. ELY-keskuksen tietojen mukaan puhdistamon päästötarkkailua ei ole tehty marraskuun 2023 jälkeen.

Hakemuksen mukaan PIMA-tutkimuksia ei ole puhdistamon alueella tehty eikä niitä ole mahdollista tehdä rakenteiden alle rakenteita rikkomatta. ELY-keskus toteaa, että maaperän pilaantuneisuuteen liittyvissä asioissa toimivalta Helsingin alueella on Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisella.

Hakemuksesta ei selvinnyt, miten toiminnanharjoittaja on järjestänyt puhdistamolle mm. kompostointikentältä tulevien hulevesien kulkeutumisen puhdistamon toiminnan päättymisen jälkeen. Epäselväksi jää, kulkeutuvatko hulevedet edelleen puhdistamon tulopumppaamon altaaseen.

Jätevedenpuhdistamon tuloputki tulee puhdistaa hyvin ja puhdistamolta lähtevä jätevesien purkuputki tulee sulkea siten, ettei putkesta enää kulkeudu vesiä ympäristöön. Puhdistamon rakenteet eivät saa toiminnan loppumisen jälkeenkään aiheuttaa haittaa ympäristölle.

Luvanhaltija on asettanut ympäristöluvan lupamääräyksen 13. mukaisen jätteen käsittelytoimintaa koskevan vakuuden. Hakemuksessa ei kuitenkaan ole esitetty vakuuden vapauttamista. Hakijan tulisi ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hakea vakuuden vapauttamista, jotta vakuus voidaan palauttaa luvanhaltijalle.

Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että edellä mainittu huomioiden Isosaaren jätevedenpuhdistamon ympäristölupa nro 285/2019 voidaan rauettaa ympäristönsuojelulain (527/2014) 88 §:n mukaisesti.

3.2.2 Helsingin kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisen lausunto

Puhdistamon toiminnan aikainen käyttötarkkailu on lopetettu. Hakemuksen mukaan puhdistamon laitteet, altaat sekä kompostointikenttä on tyhjennetty ja saostuskemikaalit toimitettu asianmukaisesti pois. Hakemuksesta ei kuitenkaan käy ilmi tuleeko puhdistamolle yhä vesiä esimerkiksi kompostointikentältä tai muita alueen hulevesiä. Tämä tieto on tarpeen, kun harkitaan puhdistamon mahdollista tulppausta. Mikäli hulevesiä yhä kulkisi puhdistamon kautta, niiden laadun ja mahdollisten ympäristövaikutusten tulee olla riittävällä tavalla selvillä.

Puhdistamolla ei ole ollut vesistötarkkailua sen toiminnan aikana, joten varsinaiselle vesistötarkkailulle ei puhdistamon toiminnan loppumisen vuoksi nähdä tarvetta.

Toiminnan loppuessa luvan haltijan tulee yhdessä kiinteistön omistajan (Senaattikiinteistöt) ja maanomistajan (Suomen valtio, Puolustusvoimat) kanssa esittää pilaantuneen maaperän kunnostamisen toimivaltaiselle viranomaiselle (Helsingin kaupungin ympäristöseuranta- ja -valvontayksikkö)

suunnitelma aikataulusta, jolloin alueen maaperä tutkitaan ja ympäristön-suojelulain 135 §:n mukainen maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve selvitetään. Suunnitelmassa tulee myös esittää, mikä taho tutkimuksista ja puhdistamisesta vastaa. Mikäli alueelle tulee toimintaa, tulee pilaantuneisuuden ja puhdistamistarpeen arvio tehdä hyvissä ajoin ennen toiminnan alkamista.

Edellä mainittu huomioiden ympäristöjohtaja puoltaa sitä, että Isosaaren jätevedenpuhdistamon ympäristölupa voidaan rauettaa.

Terveystensuojelulla ei ole hakemuksesta lausuttavaa.

3.2.3 Helsingin seudun ympäristöpalveluiden (HSY) lausunto

HSY pitää Itämeren ravinnekuormituksen vähentämisestä erittäin tärkeänä ja on tehnyt pitkään aktiivisesti työtä asian edistämiseksi omalta osaltaan. Siten on tärkeää, että mikäli jätevedtä tuottava toiminta Isosaassa alkaa uudelleen, syntyvät jätevedet käsitellään asianmukaisesti.

Isosaari ei kuulu HSY:n toiminta-alueeseen, joten HSY:llä ei ole velvollisuutta huolehtia alueen vesihuollosta, mukaan lukien jäteveden käsitte-lystä. Vesihuollon toiminta-alueen määrittely perustuu vesihuollon järjestä-misvelvollisuuden arviointiin vesihuoltolain (119/2001) 6 ja 7 § mukaisesti. HSY:n alueella näkemys vesihuollon järjestämisvelvollisuudesta ja toiminta-alueen laajenemisesta kootaan vesihuollon kehittämissuunnitelmaan. Iso-saari ei sisälly vesihuollon kehittämissuunnitelmassa tunnistettuihin kohtei-siin.

HSY toteaa yleisesti, että keskitetyn vesihuollon järjestäminen saarikoh-teissa ei yleensä ole teknistaloudellisesti järkevä ratkaisu. Vesihuoltover-koston toiminnallisuuden ja veden laadun turvaaminen saarikohteissa on haastavaa. Saarikohteiden vesihuolto on useimmiten järkevää toteuttaa saarikohtaisin järjestelmin.

3.3 Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta ei ole jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

3.4 Selitys

Hakija vastaa selityksissään lausunnoissa esille tulleisiin asioihin seuraavasti:

Kompostointikentän hulevedet eivät kulkeudu puhdistamolle, vaan ne oh-jautuvat laitoksen ohi mereen, kuten muutkin hulevedet. Kompostikentällä ei myöskään ole enää kompostoitavaa tavaraa. Puhdistamon putkista ei tu-lee enää vettä sisään eikä ulos.

Maaperän pilaantuneisuuden selvittämisen ja kunnostamisen aikataulua koskevaan huomioon hakija vastaa, että saaren tuleva käyttötarkoitus on epäselvä. Senaatti-kiinteistöt ja todennäköisesti Helsingin kaupunki vahvistavat aikanaan saaren käyttötarkoituksen, minkä yhteydessä he esittävät suunnitelman tarvittavista tutkimuksista. Todennäköistä on, että laitokselle halutaan hakea uutta ympäristölupaa, ja asia arvioidaan sen yhteydessä. Aikataulua on mahdotonta sanoa, mutta todennäköisesti puhutaan noin kolmesta vuodesta eli noin vuodesta 2027. Tällä hetkellä toimintaa ei ole tiedossa, joten arviot tehdään siinä vaiheessa, kun mahdollista toimintaa voidaan suunnitella. Hakijan mielestä ei ole mielekästä, että suljetun laitoksen ympäristöluvan nykyinen haltija, jolla ei ole tulevaisuudessa enää mitään roolia, olisi mukana keskusteluissa. Lopulliset suunnitelmat antaa näin ollen omistaja, mutta FRS Finland Oy tulee vapauttaa ympäristöluvan rasitteista tästä huolimatta niin pian kuin mahdollista.

Saaren omistaja huolehtii varmasti aikanaan vesi- ja jätevesihuollon järjestämisestä asianmukaisesti, kun tuleva toiminta on tiedossa. Nykyinen ympäristöluvan haltija FRS Finland Oy ei ole mukana saaren jatkotoiminnan suunnittelussa tai toteutuksessa eikä siten liity tuleviin prosesseihin.

4 Aluehallintoviraston ratkaisu

4.1 Ympäristöluvan raukeaminen

Aluehallintovirasto määrää Etelä-Suomen aluehallintoviraston 4.7.2019 myöntämän toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan nro 285/2019 sekä lupamääräyksessä 1 edellytettyä selvitystä ja päästötarkkailun muutosta koskevan Etelä-Suomen aluehallintoviraston 12.12.2023 antaman päätöksen nro 317/2023 raukeamaan.

Aluehallintovirasto antaa seuraavat Isosaaren jätevedenpuhdistamon toiminnan lopettamista koskevat määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi.

4.2 Toiminnan lopettamista koskevat määräykset

1. Puhdistamoalueelle jäävät altaat ja muut rakenteet, myös kompostointikenttä sekä puhdistamon tulo- ja purkuputki, on puhdistettava. Laitoksen purkuputki on suljettava siten, ettei sitä kautta pääse vesiä ympäristöön.

Kompostointikentällä muodostuvia jätevesiä ei saa johtaa enää puhdistamon tulopumppaamon altaaseen, vaan ne on johdettava hallitusti mereen.

2. Puhdistamoalue on saatettava maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon 31.8.2025 mennessä.

3. Suunnitelma puhdistamoalueen ympäristötekniisten maaperätutkimusten aikataulusta ja tutkimuksista sekä puhdistamisesta vastuussa olevista ta-
hoista on toimitettava Helsingin kaupungin ympäristöseuranta- ja -valvon-
tayksikölle arvioitavaksi 31.12.2025 mennessä. Suunnitelma tulee tehdä
yhdessä alueen haltijan ja puhdistamotoiminnasta aiemmin vastanneen
kanssa. Pilaantuneisuuden ja puhdistamistarpeen arviointi tulee tehdä hy-
vissä ajoin ennen kuin alueella alkaa uusi toiminta.
4. Tehdyistä lopettamistoimenpiteistä on laadittava raportti, joka on toimitet-
tava Uudenmaan ELY-keskukselle ja Helsingin kaupungin ympäristönsuoje-
luviranomaiselle 31.12.2025 mennessä. Loppuraportissa tulee esittää muun
muassa selvitys kompostointikentän vesien hallinnasta ja johtamisesta, jäl-
jelle jääneistä rakenteista ja niiden puhdistuksesta, purkuputken sulkemi-
sestä sekä pois kuljetettujen kemikaalien ja jätteiden määrästä ja toimitus-
paikoista. Lisäksi raporttiin on liitettävä selvitys jätevesien purkupaikan (ki-
visuodatin ja kallioalue) järjestelyistä.
5. Valvontaviranomainen voi vapauttaa toiminnalle asetetun jätteen käsittely-
toiminnan vakuuden, kun toiminnanharjoittaja on täyttänyt toiminnan lo-
pettamiseen liittyvät velvoitteensa.

5 Ratkaisun perustelut

5.1 Ympäristöluvan raukeamista koskevan ratkaisun perustelut

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 88 §:n mukaan luvan myöntänyt viran-
omainen voi päättää, että lupa raukeaa, jos toiminnanharjoittaja ilmoittaa,
että toiminta on lopetettu. Ympäristönsuojelulain 94 §:n 3 momentin mu-
kaan lupaviranomaisen on annettava toiminnan lopettamista koskevat
määräykset, mikäli laitoksen ympäristölupa ei sisällä riittäviä määräyksiä
toiminnan lopettamisesta.

Isosaaren jätevedenpuhdistamon toiminta on loppunut keväällä 2024, mitä
edelsi alueelle johtavan talousvesiputken rikkoutuminen. Puhdistamon tällä
päätöksellä raukeamaan määrätyssä ympäristöluvassa on lupamääräys 22
toiminnan lopettamisesta. Hakija ei kuitenkaan ole toimittanut valvontavi-
ranomaiselle lupamääräyksen 22 mukaista lopettamissuunnitelmaa hyvissä
ajoin ennen toiminnan lopettamista, joten hakemus toiminnan lopetta-
miseksi ja ympäristöluvan määräämiseksi raukeamaan on toimitettu lupavi-
ranomaiselle. Aluehallintovirasto on tällä päätöksellä antanut lopettamistoi-
mia koskevat tarkentavat määräykset, jotka ovat tarpeen ympäristön pi-
laantumisen ehkäisemiseksi.

Raukeamaan määrätyn luvan lupamääräyksessä on määrätty käsittelyaltai-
den tyhjentämisestä sekä kemikaalien ja jätteiden toimittamisesta asian-
mukaisesti käsiteltäviksi. Hakemuksen mukaan nämä toimet on jo tehty,

joten näistä ei ole ollut tarpeen määrätä tässä päätöksessä. Lietteet, kemikaalit ja jätteet on käsiteltävä siten, että ei aiheudu maaperän ja pintasekä pohjavesien pilaantumisvaaraa, epäsiisteyttä, roskaantumista tai muuta haittaa. Luvanhaltijan on raportoitava valvontaviranomaiselle pois-kuljetettujen lietteiden, jätteiden ja kemikaalien määrät, kuljettajat ja toimituspaikat.

Hakemuksessa ei ollut selvitystä rakenteiden ja putkien puhdistamisesta ja sulkemisesta eikä kompostointikentällä syntyvien vesien hallinnasta, minkä takia toimenpiteistä ja raportoinnista valvontaviranomaiselle on määrätty.

Puhdistetut jätevedet on purettu kivisuodattimeen ja kallion kautta mereen. Saarella on kielletty liikkuminen teiden ulkopuolella eikä jätevedenpuhdistamon purkupaikalle johda tietä. Purkualue on ollut myös selkeästi merkitty, aidattu ja varustettu varoitustauluilla mikrobiuhan takia. Tämän alueen toiminnan lopettamisen jälkeiset järjestelyt tulee esittää valvontaviranomaisille loppuraportissa.

Luvanhaltija on ilmoittanut lopettamista koskevassa hakemuksessaan, että alueella olevia rakennuksia ja rakennelmia ei pureta, vaan ne siirtyvät takaisin Senaatti-kiinteistöjen hallintaan. Alueen kaavoitus ei ole edennyt, joten saaren tuleva käyttö ei ole vielä selvillä. Näin ollen määräyksiä rakenteiden purkamisesta ei ole annettu. Jätevesien tulo- ja purkuputki on määrätty tulpattavaksi. Putken kautta ei saa johtaa vesiä Suomenlahteen.

Koska puhdistamorakennuksia ei olla purkamassa, hakemuksen mukaan puhdistamoalueen maaperän pilaantumistutkimuksia ei ole tehty eikä niitä voida tehdä rakenteita rikkomatta. Hakemuksen mukaan nykyisen puhdistamon alle on rakennusvaiheessa jäänyt alueella aiemmin olleen puhdistamon rakenteita. Puhdistamoalueen käyttöhistorian ja alueella varastoitujen jätteiden ja kemikaalien takia maaperän pilaantuneisuus on selvitettävä, mistä alueella toimintaa harjoittaneet ovat vastuussa. Koska puhdistamoa ei tässä vaiheessa kuitenkaan pureta, luvan haltija on määrätty yhdessä kiinteistön omistajan ja puhdistamon aiemman haltijan kanssa toimittamaan toimivaltaiselle viranomaiselle selvityksen maaperätutkimusten aikataulusta ja vastuutahoista. Jos myöhemmin tehtävän maaperän puhdistamistarpeen arvioinnin perusteella ilmenee tarvetta maaperän puhdistamiseen, kunnostamisessa tulee noudattaa ympäristönsuojelulain (527/2014) 14 luvun mukaista menettelyä, jossa toimivalta Helsingissä on Helsingin kaupungin ympäristöseuranta- ja -valvontayksiköllä.

Toiminnasta aiheutuvat jätevesipäästöt on johdettu Suomenlahden ulko-saariston vesimuodostumaan, joka sijaitsee Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueella. Kolmannen vesienhoidon suunnittelukauden luokittelussa vesimuodostuman ekologinen tila on tyydyttävä ja kemiallinen tila hyvää huonompi. Rannikkovesien tilaa heikentää maalta tuleva runsas

ravinnekuormitus. Puhdistamolle johdetun vähäisen jätevesimäärän takia puhdistamon kuormitus ei ole ollut merkittävää, vaikka puhdistamolla ei olekaan saavutettu kaikkia ympäristöluvassa asetettuja puhdistusvaatimuksia. Toiminnan loppuessa myös kuormitus vesimuodostumaan loppuu.

Käyttö- ja päästötarkkailu on lopetettu, kun puhdistamolle ei enää johdeta jätevesiä. Laitokselle ei ole määrätty vaikutustarkkailua. Tarkkailun jatkamisesta ei siten ole ollut tarpeen määrätä.

Hakemuksessa ei ole haettu vakuuden vapauttamista. Ympäristönsuojelulain 61 a §:n mukaan luvan raukeamista ja toiminnan lopettamista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä, että valvontaviranomainen voi vapauttaa vakuuden, kun toiminnanharjoittaja on täyttänyt velvoitteensa.

6 Vastaus lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin vaatimuksiin

Lausunnoissa esitetyt vaatimukset on otettu huomioon ratkaisussa ja lupamääräyksissä sekä niiden perusteluissa ilmenevällä tavalla.

7 Sovelletut säännökset

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 7, 16, 17, 51, 52, 61 a, 88, 94, 135 §
Jätelaki (646/2011) 8, 72 §
Valtioneuvoston asetus jätteistä (978/2021)

8 Käsittelymaksu

Käsittelymaksu on 2 640 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Asian käsittelystä peritään maksu hakemuksen vireilletuloaikana voimassa olleen aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2024 annetun valtioneuvoston asetuksen (1171/2023) ja sen liitteen maksutaulukon mukaan. Asetuksen liitteen kohdan 3.1 taulukon mukaan jätevedenpuhdistamoa, jonka jäteveden määrä on asukasvastineluvultaan vähintään 100 mutta alle 4 000, koskevasta päätöksestä peritään 8 800 € euron maksu. Taulukon alaviitteen 3 mukaan samanaikaisesti tehdystä luvan raukeamista (ympäristönsuojelulaki 88 §) ja jälkihoitotoimien vahvistamista (ympäristönsuojelulaki 94 §) koskevasta päätöksestä peritään 30 prosenttia taulukon mukaisesta maksusta.

9 Tiedottaminen

9.1 Päätös

FRS Finland Oy
Helsingin kaupunki
Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Helsingin kaupungin terveydensuojeluviranomainen
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnon-
varat -vastuualue
Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviran-
omainen
Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY
Suomen ympäristökeskus

9.2 Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, joille hakemuksesta on annettu erikseen tieto.

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuk-
sen ja päätöksen aluehallintovirastojen verkkosivuilla (ylupa.avi.fi).

10 Muutoksenhaku

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

11 Liite

Valitusosoitus

12 Asian käsittelijät

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Reetta Klemetti ja esitellyt ympäris-
töylitarkastaja Pauliina Kauppinen.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä
on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021) säädetään. Maksun suuruus on 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy **2.12.2024**.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia

prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.

- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja
  - asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittää luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).
  - asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)
PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihe: 029 56 42 611

asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)

telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>.

Tämä asiakirja ESAVI/20631/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/20631/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kauppinen Pauliina 24.10.2024 10:39

Ratkaisija Klemetti Reetta 24.10.2024 10:41